

Kontrollkäik MTÜ-sse Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus

(1) Õiguskantsler viis 28.01.2009 omal initsiatiivil läbi kontrollkäigu MTÜ-sse Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus (edaspidi hooldekodu).

MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus asutajaks on AS Lõuna-Eesti Haigla ja MTÜ Terve Võrumaa. Hooldekodu põhikiri on kinnitatud 29.04.2004 sõlmitud MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus asutamislepinguga.

Hooldekodu pakub erihoolekandeteenuseid, sh toetatud elamise teenust (21 kohta), töötamise toetamise teenust (9 kohta), igapäevaelu toetamise teenust (15 kohta), ööpäevaringse erihooldusteenust (56 kohta, sh 5 kohta ööpäevaringsele erihooldusteenusele kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikutele).

Hooldekodus oli seisuga 05.12.2009 101 hoolealust (neist 55 naist ja 46 meest). Hooldekodus töötas seisuga 05.12.2008 töölepinguga 31 inimest.

(2) Kontrollkäigul kontrollis õiguskantsler, täites ühtlasi piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikut alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokollis artiklis 3 sätestatud riigi ennetusametuse funktsiooni, kas hooldekodus on tagatud hoolealuste põhiõigused ja –vabadused.

(3.1) Õiguskantsleri ringkäik hooldekodus ning vastuvõtt hoolealustele ja hooldekodu töötajatele

Kontrollkäigu kestel külastas õiguskantsler hooldekodu ruume. Õiguskantsleri vastuvõtul käis 5 hoolealust.

Hooldekodu tegevusega seonduvate aspektide üle vastuvõtul käinud isikud ega muud ringkäigu kestel kohatud hoolealused kaebusi ei esitanud.

(3.2) Hooldekodu personali eriettevalmistus psüühikahäirega isikutega suhtlemiseks

Hooldekodu hoolealustega kokku puutuvad töötajad peavad läbima kohase koolituse psüühikahäirega isikute inimväärkuse, inimõiguste ja põhivabaduste kaitse kohta.¹

Hooldekodu vastusest² selgub, et paljudel töötajatel (praktiliselt kõigil) on läbitud mh järgmised koolitused: kursus erihooldesakonna personalile ja psüühiliste erivajadustega inimeste hoolekandetöötajate täiendkoolitus. Kahel töötajal on läbitud koolitus „Agressiivne patsient“.

Tulenevalt eeltoodust kiidab õiguskantsler hooldekodu aktiivsust hooldekodu personalile koolituste korraldamisel ja soovitab hooldekodu juhatajal korraldada vastavad koolitused kõigile hooldekodu hoolealustega kokku puutuvatele töötajatele.

¹ Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee soovitus Rec(2004)10, artikkel 11.2. Kättesaadav arvutivõrgus: [http://www.coe.int/T/E/Legal_Affairs/Legal_co-operation/Bioethics/News/Rec\(2004\)10%20e.pdf](http://www.coe.int/T/E/Legal_Affairs/Legal_co-operation/Bioethics/News/Rec(2004)10%20e.pdf) .

² Registreeritud Õiguskantsleri Kantseleis 12.01.2009 nr 7-9/081892/00900183.

(3.3) Hoolealuse teavitamine tema õigustest

Piinamise ja Ebainimliku või Alandava Kohtlemise või Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee (CPT) on oma raporti Eesti külastuse kohta³ punktis 122 öelnud, et „igale hoolealusele ja tema perekonnale tuleks asutusse vastuvõtmisel anda tutvustav infoleht/brošüür, kus on kirjas asutuse kodukord ja hoolealuste õigused. Iga hoolealune, kellel on raskusi antud informatsiooni mõistmisega, peab saama asjakohaseid selgitusi.“

Kontrollimisel selgus, et kõik hoolealuste elu reguleerivad korrad on üleval infotahvilil ning hoolealustele jagatakse selgitusi iganädalastel kliendikoosolekutel.

Tulenevalt eeltoodust **soovitab õiguskantsler hooldekodu juhatajal välja töötada ammendav ning arusaadav hoolealuste õigusi käsitlev materjal hoolealuste jaoks, mis kirjeldab asutuse sisekorda, hoolealuse õigusi ja kohustusi ning näitab ära võimalikud kaebemehhanismid (asutusesised ja asutusevälised menetlused ja nende kasutamise võimalused). Soovitavaks tuleb pidada asutusesise kaebuste ja ettepanekute esitamise vormi liitmist hoolealuse infobrošüüri. Nimetatud dokument tuleb kirjalikult väljastada igale hoolealusele temale arusaadavas keeles ning vajadusel peab hooldekodu tagama ka dokumendi sisu täiendava selgitamise.**

(3.4) Hooldekodu juhtimine

Sotsiaalhoolekande seaduse § 17 lg 5 alusel on hoolekandeadutuse kõrgeimaks organiks asutuse omaniku poolt moodustatud hoolekogu.

Kontrollimisel selgus, et hooldekodus ei ole moodustatud hoolekogu.

Tulenevalt eeltoodust **soovitab õiguskantsler hooldekodu juhatajal moodustada hooldekodu hoolekogu.**

(4) Kokkuvõte

Kontrollkäigu tulemusel teeb õiguskantsler isikute põhiõiguste tagamiseks soovitusel hooldekodu juhatajale. Soovitude täitmise osas teostab õiguskantsler järelkontrolli 6 kuu möödudes soovitude tegemisest.

---

³ Kättesaadav arvutivõrgus: http://www.vangla.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=11917/CPT_eesti.pdf .